

A „KERESZTÉNY MAGVETŐ“ UJBÓL MEGINDULT.

Amikor 1918 ban a Keresztény Magvető megszűnt, mert a nyomdai viszonyok miatt a kiadási költségeket fedezni nem lehetett, azt hiszem, minden olvasóját fájdalmasan érintette, de fájdalommasabban talán senkit sem, mint engem, a ki ott állottam annak bölcsőjénél s egyedül élek még azok közül, akik 1861-ben megalapítottuk, évekig szerkesztője s mindig talán nem utolsó munkása voltam.

De nagy vesztesége volt a Keresztény Magvető elvesztése nemcsak egyházunknak, hanem a magyar nemzeti irodalomnak is, mert 53 kötetével annak is nagy szolgálatot tett, több író használta fel kútforrásul munkáihoz s általában oly jó hírnévre tett szert, hogy egyházunkon kívül is számosan járaták, buzgó, egyházát szerető unitárius család asztaláról pedig nem hiányozhatott.

Valóban, szinte kedvem lenne a Keresztény Magvető pályafutásán végigtekinteni s rámutatni, hogy megalapításától kezdve megszűnéseig mit tett figyelemreméltót és hasznosat az irodalomra nézve. De erre nem terjeszkedem ki. Ott van Jakab Eleknek a Keresztény Magvető 25-ik, dr. Borbély Ferencnek 50-ik évfordulója alkalmából írt közleménye a vonatkozó kötetekben és ott van mindenen felett a Keresztény Magvető I.—XLVII. évfolyamának a szerkesztőség megbízásából ugyancsak dr. Borbély Ferenc által összeállított tárgymutatója és tartalomjegyzéke, ezekből teljesen megismerheti, aki óhajja, a Keresztény Magvető multját s irodalmi becsét. Én csak örömet akarom kifejezni afelett, hogy e folyóiratunk e füzettel újból megindult. A mult évben megalakult Unitárius Irodalmi Társaság ugyanis magáévá téve a Keresztény Magvető ügyét, elhatározta, hogy azt, ha áldozattal is, de fenntartja s mivel a régi szerkesztők a legnagyobb sajnálatunkra nem voltak hajlandók a szerkesztést elvállalni, a szerkesztőket is megválasztotta Vári Albert és dr. Borbély István személyében. Az ők szerkesztésével jelenik meg e füzettel a Keresztény Magvető LIV. kötetének I-ső füzeté s követni fogja két hónaponként a többi; mert reméljük, hogy a Dávid Ferenc Egylet lapja, az Unitárius Köz-

lőny mellett, mely a népies, a népszerű irodalmat szolgálja egyházunkban, e tudományos irányú s mint fennebb már érintettem, jó hírnévre jutott folyóiratunkat is megszakadás nélkül fenntarthatjuk.

De hogy e reményünk valóra váljon, erre mindnyájunknak közre kell működnünk s nem szabad csak az Unitárius Irodalmi Társaságra támaszkodnunk, amely e folyóiratot kezébe vette s kész annak fenntartásáért áldozatot is hozni. Mert az Irodalmi Társaságnak más feladatai is vannak. Nevezetesen pályadíjak kitűzése, ugyancsak egyházi irodalmunk fejlesztésére, egyes értékkel bíró szakmunkák kiadása vagy ezeknek segélyezése. Nekünk az előfizetésekkel kell biztosítanunk a Keresztény Magvetőt, amely évenként 40 leuban, a pártolói díj 60 leuban van megállapítva s amely a mostani nyomdai árviszonyok mellett a legkevesebb, amivel a folyóirat fenntartását biztosíthatjuk, akkor is csak úgy, ha megfelelő számmal lesznek előfizetők és pártolói. Ezt el is várjuk egyházunk minden jóra való s annak érdekeit szíven hordozó tagjától, hogy vagy mint pártoló vagy mint előfizető jelentkezni fog. Ami pedig egyházközségeinket illeti, ezektől szintén elvárjuk, hogy a jobbmóduak pártolóknak jelentkezzenek s amennyiben lehetnek és sajnos vannak is egyházközségeink, amelyek az előfizetési díjt sem tudják fizetni, ott is egyes családok ezt magok között egybegyűjtve, egyetlen egyházközségünk sem lesz, amelybe legalább egy példánya a Keresztény Magvetőnek ne járjon.

A fennebbiekhez még csak annyit teszok hozzá, hogyha folyóiratunk ezek szerint anyagilag biztosítva lesz, azok, akik erre hivatva vannak, igyekezzenek szellemileg is dolgozataikkal biztosítani s a Keresztény Magvetőt eddigi nivóján megtartani, hanem még azon felül is emelni, hogy ne csak mi gyönyörködjünk benne, hanem irodalmi becse általában elismerve legyen.

És most indulj ismét utadra három évi pihenés után Keresztény Magvető, egyházunk egyik büszkesége. Isten áldása kíséren további utaidon, hogy mindig jó híredet halljuk.

FERENCZ JÓZSEF
unitárius püspök.

AZ UNITÁRIUS KERESZTÉNYSÉG.

Ha az ember őszintén hiszi, hogy az ő sajátos vallásos gondolatai igazabbak és üdvösebbek, mint azok, melyek körülötte győzedelmeskednek, — feladata az lesz, hogy minden tudásával terjessze ezt a felsőbb és tisztább evangéliumot.

Az unitáriusok azt hiszik, hogy hitük jobban kielégíti az emberek vallásos szükségletét, mint azok, melyeket a könyvek és ortodox katedrák tanítanak. Ők megtalálták az erkölcsi erőt és ihletet az unitárius kereszténységben és azt óhajtják, hogy ismeretebbé teshessék ezt a formáját a kereszténységnek, hogy mások is nyerhessenek általa erőt és ihletet.

Gyakran mondják, — hogy hatni lehessen a szívekre vele — a vallási rendszer legyen egyszerű, hihető, tiszta, adjon erőt és bizalmat, alkalmat elnyerni az emberi természetből azt, ami benne a legjobb és legmagasztosabb. — En osztom ezt a véleményt és meg vagyok győződve róla, hogy az unitárius kereszténység jobban megfelel ennek a feltételnek, mint bármely más nézet. Engedjék meg nekem, hogy megkíséreljem röviden összefoglalni a nagy igazságokat, melyeket képviselnek.

Isten.

Mi nem zavarjuk és gyötörjük a szellemet, az Isten személyének és természetének háromságáról szóló tannal.

Mi ragaszkodunk a Jézusban való híthez, mellyel összhangban vannak legfennköltebb gondolataink és legtisztább érzéseink. — Imádjuk Istent, mint az Atyát, hatalmas és segedelmes Barátját minden létező embernek, — egy Istent — aki nincs figyelemmel a hiábavaló beszédekre, sem az üres vallásosságra, de aki mindig kész elfogadni és megáldani azokat, akik őt szeretik és biznak Benne igaz szívvel. Mi állítjuk, hogy az Ő kinyilatkoztatása, jelenléte a mai világban épp oly látható, mint kétezer, — vagy ötezer év előtt. Hisszük, hogy szólott a tiszta és hívő lelkekhez a régi időkben és hisszük, hogy szól most is azokhoz, akik figyelni akarnak szavára.

Mi hisszük, hogy mindazok, akik keresik megtalálják fájdalomkra a vigasztalást az Ő bölcsességében, atyai szeretetében és erőt nyerneik gyöngeségükben. Nem képezzük azt, hogy tökéletesen ismerjük Istent. Vannak problémák, amelyeket nem tudunk megoldani, vannak rejtélyek, amelyekbe nem tudunk behatolni. Megelégszünk azzal, hogy elfogadjuk a természet fölvilágosításait